

*Biti učenik u
Hrvatskoj u dugom
19. stoljeću*
<http://histedu.isp.hr>

*Biti učenik u
Hrvatskoj u dugom
19. stoljeću*
<http://histedu.isp.hr>

“Govorim iz vlastitog iskustva, jer sam posjećivao, na žalost, najbolju hrvatsku gimnaziju i jer sam i danas matranc *in spe*, te me toliki profesorčići i sada smatruju nezrelim. O, kada se samo sjetim! Bubati, biflati, »oksovati«, jurare in verba magistri (...) sjediti po šest sati dnevno u zagušljivim sivim rupetinama, idući kući zabrinute duše, bolne glave i gorkog od prašine jezika sa hemoroidskih i žuljevitih klupa (...) skakati sa dogmatike na geometriju, logaritama na povijest, sa Hanibala na prirodne nauke, sa žabe i čelije đipnuti na muke gerundiva i primamljivih supina, izdržavati torturu ruganja i skrutatorskih inkvizitorskih pogleda kapralskih – i u mnogom slučaju osvetljivih pajdagoga (...) Jezuitski kateheti malo te mi nije ubio vjeru u božanstvo, biflantski gramatičari ne ogadiše mi samo klasične jezike nego nam ih utuvljivahu naročitim zabranama opijati se klasičnim idejama patriotizma i slobodnih sokratskih diskusija.”

A. G. Matoš, „Gimnazijski naš sistem“

*Biti učenik u Hrvatskoj u
dugom 19. stoljeću*

„Od protomodernizacije do modernizacije
školstva u Hrvatskoj (18. i 19. stoljeće)“

Izložba *Biti učenik u Hrvatskoj u dugom 19. stoljeću* napravljena je u sklopu uspostavnog projekta „Od protomodernizacije do modernizacije školstva u Hrvatskoj (18. i 19. stoljeće)“. Projekt provode istraživači s Hrvatskog instituta za povijest, a financira ga Hrvatska zaklada za znanost u razdoblju od 2014. do 2018. godine (HRZZ-4919). Izložba je napravljena u suradnji s Hrvatskim školskim muzejom koji je ustupio najveći dio građe korištene u realizaciji izložbe.

Autor izložbe: dr. sc. Dinko Župan

Mrežne stranice: <http://histedu.isp.hr>

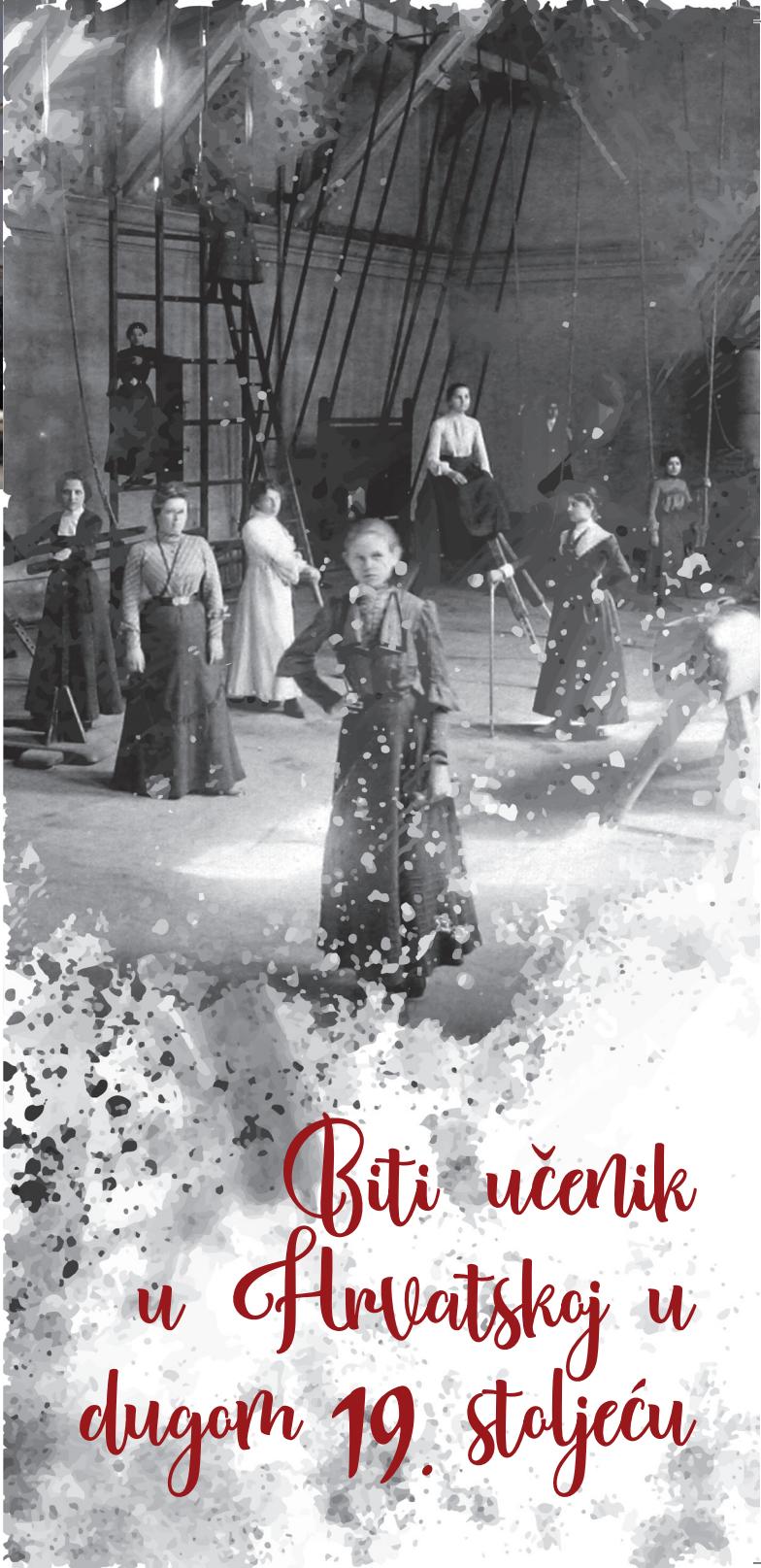
El. pošta: histedu.croatia@gmail.com

Hrvatski institut za povijest,
Opatička 10, 10 000 Zagreb

HRVATSKI
ŠKOLSKI
MUZEJ

hrzz
Hrvatska zaklada za znanost

**Biti učenik
u Hrvatskoj u
dugom 19. stoljeću**

Izložba *Biti učenik u Hrvatskoj u dugom 19. stoljeću* pokušava odgovoriti na pitanje kakav je bio odnos prema učenicima unutar hrvatskog školskog sustava tijekom dugog 19. stoljeća. Tijekom dugog 19. stoljeća školstvo se u čitavoj Evropi formira kao odgojno-obrazovni sustav koji postaje važan čimbenik u nastanku modernih građanskih društava. U Hrvatskoj od kraja 18. stoljeća možemo pratiti protomodernizaciju

školstva koja od sredine 19. stoljeća prerasta u modernizacijske obrazovne projekte da bi tijekom druge polovice 19. stoljeća ta modernizacija dobila i svoje konkretnе zakonske okvire. Zbog toga se u sklopu izložbe nastojalo učeničke školske prakse staviti u kontekst izgradnje modernog školskog sustava koji je do kraja 19. stoljeća na sebe preuzeo funkciju sekundarne socijalizacije.

Izložba *Biti učenik u dugom 19. stoljeću* tematizira raznolike učeničke prakse i kulturno-antropološke aspekte školovanja kao što su učenički standard, učeničke bolesti, učenička disciplina, boravak u razredu, boravak u školskom dvorištu, učeničke igre i slobodno vrijeme, rad učenika u školskom vrtu, učeničke stručne prakse, učenička sjećanja, memoari, dnevničari i spomenari, izgradnja učeničkih subjektivnosti i identiteta (rodnih, socijalnih, vjerskih, nacionalnih itd.), učeničku mobilnost te diskriminaciju učenika.

Izložba se bavi i socijalnim aspektom školstva (dostupnost osnovnog, srednjeg i visokog školstva, pismenost i društvena stratifikacija), zatim rodnim aspektom školstva (spolna podjela škola i nastavnih programa), intelektualnim aspektom školstva koji se promatra kroz školovanje gimnazijalaca i studenata, te ideologizacijom školstva koja se analizira kroz školske ceremonije i rituale. Tadašnji školski sustav, kao važan segment disciplinskog društva 19. stoljeća, trebao je proizvoditi pokorne građane koji su unutar cijelog društva trebali bespogovorno poštivati sve vladajuće autoritete. Tako su se vodeći pedagoški autoriteti 19. stoljeća zalagali za to da škola prije svega treba odgajati buduće „krotke“ i „poslušne“ građane. Djeci se u školi stvarala slika vladara kao brižnog oca, koji brine o svima i o svemu. Oca koji nikada ne grijesi i bez kojeg bi čitavo društvo bilo izloženo nesigurnosti i nestabilnosti, a od učenika i učenica se očekivalo neprekidno poštivanje i uvažavanje svih vladajućih autoriteta.

